

De Balkan begint zijn geschiedenis te herschrijven

Artikels

De Balkan begint zijn geschiedenis te herschrijven

Schoolboeken geschiedenis kunnen jongeren hersenspoelen. Om dat gevaar in de Balkan te helpen neutraliseren, heeft een internationaal team van historici vier „objectieve” boeken voor het onderwijs samengesteld.

21/12/2005 - Van onze redacteur Bart Beirlant

AAN de bar van een hotel in het Bosnische Mostar vertelde een Britse kolonel in 1997 aan al wie het horen wou dat het probleem van de Balkan begon op de schoolbanken. Wat de kinderen te horen kregen in de lessen geschiedenis - de ophemeling van de eigen rol en de systematische beschuldiging van de andere - deed hem terugdenken aan Noord-Ierland.

Het Center for Democracy and Reconciliation in Southeast Europe (CDRSEE) in Thessaloniki besloot er iets aan te doen. „We zijn in 1998 begonnen met een analyse van alle boeken uit de hele regio”, zegt de Griekse Christina Koulouri, die het project „Joint History” leidt. „We stelden vast dat de boeken zeer weinig informatie bevatten over de buurlanden, dat de feitelijke kennis in de scholen zeer beperkt was en dat dezelfde gebeurtenissen verschillend werden geïnterpreteerd. ”

De geschiedenis heeft diepe voren getrokken in de Balkan en dito sporen nagelaten in de geesten van de bevolking. De held in één land kan in het buurland de beul zijn. De Turken kijken enigszins positiever aan tegen het Ottomaanse rijk dan de Grieken, die soms zelfs hun luiheid in de schoenen van de eeuwenlange „overheerser” schuiven. Nationalistische Kroaten hebben een ander beeld van het ustasa-regime van Ante Pavelic, dat samenspande met de nazi's, dan de Serviërs, die massaal over de kling werden gejaagd.

Volgens Koulouri is er de voorbije jaren al veel in positieve zin veranderd. Maar liever dan te wachten op nieuwe curricula én handboeken, besloot men zelf bijkomend lesmateriaal te ontwerpen. „We wilden de leraars geschiedenis een instrument geven om hun lessen te verbeteren en te verrijken én in sommige gevallen de onvolkomenheden in de handboeken weg te werken.”

Onder haar leiding kwamen vanaf 2002 specialisten uit de regio samen om te werken aan geschiedenisboeken die een soort synthese bevatten van de

verschillende visies over vier thema's: naties en landen in Zuidoost-Europa (waarin de jongste oorlog aan bod komt), het Ottomaanse rijk, de Balkanoorlogen en de Tweede Wereldoorlog.

„Het was een unieke ervaring“, zegt Koulouri. „We hebben zelf veel bijgeleerd over de anderen en helemaal geen conflicten gehad, wat we eigenlijk niet verwacht hadden. De vier boeken zijn af, in het Engels. We willen ze nu laten verlaten in de verschillende Balkantalen.“

De vertaling in het Servisch is al rond en heeft al de zegen gekregen van het Servische ministerie van Onderwijs, zodat het volgend schooljaar gebruikt kan worden. Volgend jaar moeten de vertalingen in het Grieks af zijn. „We werken ook samen met de leraars. Het heeft geen zin dit werk te doen als zij niet voorbereid zijn op het gebruik van nieuwe tekstboeken.“

Voor de rest is het wachten op geld voor de extra vertalingen. „Onze volgende prioriteiten zijn vertalingen in het Albanees, Bosnisch en Kroatisch“, zegt CDRSEE-medewerkster Theano Savvaoglou. „Het Servische handboek zomaar in Kroatië introduceren, zou een ramp zijn voor het project, ook al zou het er begrepen worden.“

„Geschiedenis is altijd en overal gebruikt door politieke regimes“, zegt de Griekse Christina Koulouri. „In de Balkan is geschiedenis gebruikt om agressies tegen de andere te verrechtvaardigen. Geschiedenis kan burgers bewapenen tegen hun burens.“ Goede handboeken kunnen leiden tot minder stereotypen, meer verzoening en meer begrip voor elkaar.

www.cdsee.org